

TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

LUXEMBOURG

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-GUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
SÚDNY DVOR EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Sajtó- és Tájékoztatási Osztály

38/05. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY

2005. május 3.

A Bíróság ítélete a C-387/02., C-391/02. és C-403/02. sz. egyesített ügyekben

Berlusconi és társai

HAMIS KÖNYVELÉS TÁRGYÁBAN FOLYÓ BÜNTETŐELJÁRÁS SORÁN VALAMELY TAGÁLLAM HATÓSÁGAI NEM HIVATKOZHATNAK EGY IRÁNYELVRE A VÁDLOTTAL SZEMBEN

Egy irányelvnek nem lehet olyan hatása, hogy önmagában, a valamely tagállam által annak végrehajtása érdekében meghozott belső törvénytől függetlenül a vádlottak büntetőjogi felelősségét meghatározza, illetve súlyosítsa

Az olasz bíróságok előtt több természetes személy ellen van folyamatban büntetőeljárás 2002, azaz azon időpont előtt elkövetett hamis könyvelés tárgyában, amikor Olaszországban ezekre a bűncselekményekre új büntetőrendelkezések léptek hatályba.

Az olasz bíróságok szerint ezen új rendelkezések alkalmazása, amelyek a korábbiaknál enyhébbek, megakadályozzák a vádlottak büntetőjogi üldözését. A rendelkezések lényegesebben rövidebb elévülési határidőt (hét és fél év helyett legfeljebb négy és fél évet) állapítanak meg, a büntetőeljárás megindításához olyan tag vagy hitelező feljelentését követelik meg, akit állítása szerint a hamis tényállítás miatt sérelem ért, valamint a nem jelentős vagy csekély jelentőségű, bizonyos küszöböt át nem lépő hamis tényállítások miatt a büntetőség hiányát írják elő.

Ebben az összefüggésben a Tribunale di Milano és a Corte d'Appello di Lecce azt a kérdést intézték az Európai Bírósághoz, hogy az első társasági irányelv¹ vonatkozik-e a hamis könyvelés bűncselekményére, és hogy az új olasz rendelkezések összeegyeztethetők-e a közösségi jogi rendelkezések megsértése esetére a nemzeti jogokban előírt szankciók megfelelő (hatékony, arányos és elrettentő) jellegére vonatkozó közösségi jogi követelményekkel.

¹ A tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében a Szerződés 58. cikkének (2) bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról szóló, 1968. március 9-i 68/151/EGK első tanácsi irányelv (HL L 65., 8. o.) 6. cikke

Az első irányelvben érintett szankciók hatálya

A Bíróság először is megállapítja, hogy a hamis könyvelés szankcióinak célja a negyedik és hetedik társasági irányelv² azon alapelve súlyos megsértésének büntetése, amely szerint a társaság éves beszámolójának megbízható és valós képet kell mutatnia a társaság eszközeiről, forrásairól, pénzügyi helyzetéről és eredményéről.

Az alkalmazható társasági jogi irányelvek céljaiból és kontextusából következik, hogy az első társasági jogi irányelvben előírt szankciók rendszere nem csak a **könyvelési dokumentumok közzétételének hiányára** vonatkozik, hanem a **hamis könyvelés közzétételére** is.

A tagállamoknak, miközben megőrzik a szankcióval kapcsolatos döntési jogukat, ügyelniük kell különösen arra, hogy azok megfelelő, azaz hatékony, arányos és elrettentő jellegűek legyenek.

Az enyhébb büntetés visszaható hatályú alkalmazása

Az enyhébb büntetés visszaható hatályú alkalmazása a tagállamok **közös alkotmányos hagyományainak** része.

Ebből következik, hogy az a közösségi jog általános elveinek részét képezi, **azt a nemzeti bíróságnak tiszteletben kell tartania**, amikor a közösségi jog, közelebbről a jelen esetben a társasági jogról szóló irányelvek végrehajtása céljából elfogadott nemzeti jogot alkalmazza.

Az első társasági irányelvre való hivatkozás lehetősége

A Bíróság szerint nem kell arról a kérdésről dönteni, hogy az enyhébb büntetés visszaható hatályú alkalmazása kötelező-e, amennyiben az ellentétes a közösségi joggal.

Feltételezve, hogy az olasz bíróságok arra a következtetésre jutnának, hogy az új nemzeti rendelkezések nem felelnek meg a szankciók megfelelő jellegére vonatkozó követelménynek, a bíróságok kötelesek a Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján azok alkalmazását saját hatáskörükben megtagadni.

A jelen esetben az enyhébb büntetőjogi szankció alkalmazásának elmaradása/hiánya azzal a következménnyel járna, hogy a nyilvánvalóan súlyosabb büntetőjogi szankciók kerülnek alkalmazásra, olyanok, mint amelyek a cselekmények elkövetésének idején voltak hatályban.

A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint egy irányelv (mint például az első társasági irányelv) önmagában nem állapíthat meg magánszemélyeket terhelő kötelezettségeket és arra e magánszemélyekkel szemben nem lehet hivatkozni. A Bíróság ítélkezési gyakorlatában ezen kívül közelebből meghatározta, hogy egy irányelvnek önmagában, a tagállamban a végrehajtása érdekében elfogadott törvénytől függetlenül nem lehet olyan hatása, hogy súlyosbítsa a vádlottak büntetőjogi felelősségét.

A Bíróság úgy határozott, hogy az alapügyhöz hasonló helyzetben a tagállamok hatóságai nem hivatkozhatnak büntetőeljárások keretében a vádlottakkal szemben az

² A Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján meghatározott jogi formájú társaságok éves beszámolójáról szóló, 1978. július 25-i 78/660/EGK negyedik tanácsi irányelv (HL L 222., 11. o.) A Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján az összevont (konszolidált) éves beszámolóról szóló, 1983. június 13-i 83/349/EGK hetedik tanácsi irányelv (HL L 193., 1. o.)

első társasági irányelvre, mivel egy irányelvnek nem lehet olyan hatása, hogy önmagában, a valamely tagállam által annak végrehajtása érdekében meghozott belső törvénytől függetlenül a vádlottak büntetőjogi felelősségét meghatározza, illetve súlyosbítsa.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

Elérhető nyelvek: EN, FR, DE, GR, IT, ES, HU, PL, PT

Az ítélet teljes szövege a Bíróság honlapján található.

<http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=hu>

Az ítéletek szövege általában a kihirdetés napján közép-európai idő szerinti 12 órától megtekinthető.

Bővebb információért forduljon Lehóczki Balázshoz.

Tel: (00352) 4303 5499 Fax: (00352) 4303 2028

Az ünnepélyes ülésen készített felvételek az Európai Bizottság Sajtó és Tájékoztatási

Főigazgatósága által működtetett EbS "Europe by Satellite"-on érhetők el.

L-2920 Luxembourg, Tel: (00352) 4301 35177 Fax: (00352) 4301 35249

vagy B-1049 Bruxelles, Tel: (0032) 2 2964106 Fax: (0032) 2 2965956